

INFORMOIDU! INSPIROIDU! TOIMI!

Kirkkohallituksen EU-rahoitusopas ohjelmakaudelle 2014–2020

Kirkkohallituksen EU-rahoitusopas – Informoidu! Inspiroidu! Toimi!

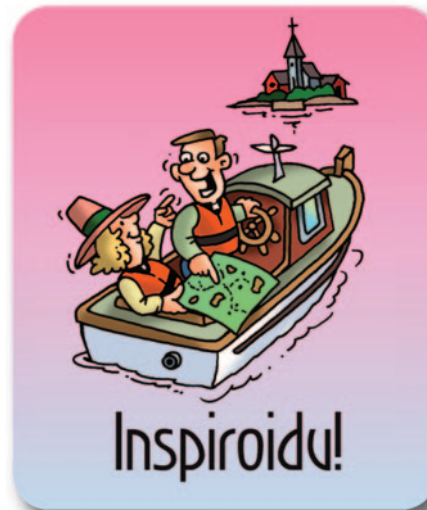
Euroopan unioni, EU, myöntää rahoitusta eri tyyppisiin EU-projekteihin jäsenmaissa – köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemisestä kulttuurien välisen vuoropuhelun kehittämiseen. Tavoitteena on täten auttaa EU:ta toteuttamaan unionin **keskeisiä poliittisia tavoitteita ja yhteisiä perusarvoja** – kuten rauha ja vakaus, yhteenkuuluvuus, tasa-arvo, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus sekä eurooppalainen identiteetti ja kulttuurinen monimuotoisuus.

Myös **kirkollinen toimintasektori** – hiippakunnat, seurakunnat, keskushallinto ja kristilliset järjestöt, voivat hyvin hyödyntää ohjelmakauden 2014–2020 tarjoamia mahdollisuuksia ja hakea EU-rahoitusta niin osaamisen kehittämiseen ja nuorisovaihtoon kuin sosiaalisesti heikommassa asemassa olevien ryhmien auttamiseksi. Tällä tavoin kirkko voi olla mukana kehittämässä yhteisiin arvoihin perustuvaa EU:ta ja edistää yhteistä hyvää eurooppalaisella tasolla.

Tämän EU-rahoitusoppaan **tavoitteena** on

INFORMOIDA kirkolle relevanteista EU-rahoitusmahdollisuuksista

INSPIROIDA hakemaan EU-rahoitusta esittämällä hyviä projektiesimerkkejä, niin Suomesta kuin muista EU-maista

Neuvoa miten TOIMIA hankeidean kehittämisessä konkreettiseksi EU-hankkeeksi

Lyhyesti sanottuna – tehdä vaikeasta helppoa!

INFORMOIDU!

EU:n perusarvot, EU ja kirkko

EU:n perusarvoja ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, demokratia, tasa-arvo, oikeusvaltioperiaate ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Unionin päätavoitteena on edistää näitä yhteisiä eurooppalaisia arvoja sekä rauhaa ja vakautta, kansalaisten hyvinvointia, sosiaalista oikeudenmukaisuutta, kestävä kehitystä sekä torjua sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää.

EU on neutraali uskontojen suhteen. Lissabonin sopimuksen artiklan 17 mukaan unioni kunnioittaa kirkkojen ja uskonnollisten yhdistysten tai yhdyskuntien asemaa, joka niillä on kansallisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltioissa, eikä puutu siihen. Lisäksi EU:n tulee käydä **avointa, läpinäkyvää ja säännöllistä vuoropuhelua** näiden kirkkojen ja järjestöjen kanssa tunnustaen niiden identiteetin ja erityisen tehtävän.

Kirkon on tärkeää jatkuvasti tuoda esiin Euroopan yhteisten arvojen merkitys ja kristilliset arvot kaikilla unionin politiikan alueilla – sosiaalisista kysymyksistä ja maahanmuuttopolitiikasta ilmastopolitiikkaan sekä ihmis-oikeuksia ja uskonnonvapautta koskeviin kysymyksiin. Jatkuva vuoropuhelu sekä kaikkien EU:n toimielinten – EU:n komission, neuvoston ja Euroopan parlamentin – että kansallisten viranomaisten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa on tässä yhteydessä erittäin tärkeää.

Kirkon visio Euroopan unionista:

- EU:n politiikan tulee perustua unionin yhteisiin arvoihin
- EU on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävä ja solidaarinen
- EU on avoin, keskusteleva ja demokraattinen

Kirkon työ EU-kysymyksissä on luonnollinen osa kirkon yhteiskunnallista seuranta- ja vaikuttamistyötä. Kirkolla on yksinkertaisesti vastuu siitä, että se edistää EU:n kehittymistä yhteisöksi, joka rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja toimii sen mukaisesti sekä pyrkii edistämään yhteistä hyvää – rakentaen parempaa Eurooppaa sekä nykyisille että tuleville sukupolville.

Lisätietoa kirkon työstä EU-asioissa:
<http://www.sakasti.evl.fi/eu>

INFORMOIDU!

Eurooppa 2020-strategia – EU:n kasvua ja uusia työpaikkoja koskeva tulevaisuusstrategia

Eurooppa 2020 on EU:n tulevaisuusstrategia, jolla luodaan edellytykset kaikkia koskevalle osallistavalle, älykkäälle ja kestäväälle kasvulle. Kaikkien EU:n tukiohjelmien ja EU-hankkeiden tulee kytkeytyä Eurooppa 2020-strategiaan ja edistää sen tavoitteiden toteutumista.

Eurooppa 2020-strategialla **viisi yleistavoitetta**, jotka EU:n tulee saavuttaa vuoteen 2020 mennessä:

- **Työllisyys** (20–64-vuotiaiden työllisyysasteen on noustava vähintään 75 prosenttiin)
- **Tutkimus ja kehitys** (3 prosenttia EU:n BKT:stä on investoitava tutkimukseen ja kehitykseen)
- **Ilmastonmuutos ja kestävä energiahuolto** (kasvihuonekaasupäästöjä on vähennettävä vähintään 20 % vuoden 1990 tasosta, uusien energialähteiden käyttöä lisättävä 20 prosenttiin ja energiatehokkuutta parannettava 20 %)
- **Koulutus** (koulunkäynnin keskeyttävien määrän vähentäminen 10 prosenttiin ja 30–34-vuotiaiden korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuuden nostaminen 40 prosenttiin)
- **Taistelu köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä vastaan** (köyhyydessä tai köyhyysvaarassa olevien määrää on vähennettävä 20 miljoonalla hengellä)

Jokainen maa laatii EU-tavoitteiden perusteella **kansalliset tavoitteensa**, jotka vastaavat kunkin maan edellytyksiä ja tilannetta. Strategian toteuttamiseen ja sen seuraamiseen käytetään **eurooppalaista ohjaus-jaksoa** (European Semester), joka on vuosittain toteutettava EU:n talous- ja finanssipolitiikan yhteensovittamistoimi.

Näiden viiden yleistavoitteen toteuttamisessa käytetään seuraavia **seitsemää lippulaiva-aloitetta**:

Älykäs kasvu:

- Euroopan digitaalistrategia
- Innovaatiounioni
- Nuoret liikkeellä

Kestävä kasvu:

- Resurssitehokas Eurooppa
- Globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikka

Osallistava kasvu:

- Uuden osaamisen ja työmahdollisuuksien toimintaohjelma
- Köyhyyden torjunnan eurooppalainen foorumi

Lisää Eurooppa 2020 -strategiasta: http://ec.europa.eu/europe2020/index_fi.htm

Eurooppa 2020, kansalliset tavoitteet (taulukko): http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_fi.pdf

INFORMOIDU!

Ohjelmakausi 2014–2020: Monia mahdollisuuksia myös kirkon toimintasektorille

EU myöntää tukea erilaisiin jäsenmaiden EU-hankkeisiin toteuttaen näin unionin perusarvoja ja yleisiä poliittisia tavoitteita (policy). Meneillään olevalla ohjelmakaudella (2014–2020) suunnannäyttäjänä toimii Euroopan tulevaisuusstrategia, Eurooppa 2020-strategia. Erilaiset tukiohjelmat ovat käytännössä työkaluja **Eurooppa 2020-strategian** tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaikkien EU-hankkeiden tavoitteena tulee olla strategian toteuttamisen edistäminen ja eurooppalaisen lisäarvon luominen.

Ohjelmakausi 2014–2020 sisältää monia mahdollisuuksia myös kirkon toimintasektorille – pienmuotoisista paikallisista tai alueellisesti toteutettavista hankkeista aina suuriin, rajat ylittäviin EU-ohjelmiin, jotka edellyttävät aikaisempaa kokemusta hankkeista ja useita hankekumppaneita monista eri maista.

Jokaisen hankkeen, johon haetaan EU-tukea, on kytkeydyttävä asianomaisen EU-ohjelman tavoitteisiin ja täytettävä ohjelman erityiset kriteerit. Useimmilla EU:n tukiohjelmissa on lisäksi omat, vuosittaiset täytäntöönpano-ohjelmansa, joten kunkin ohjelman erityiset painopistealueet ja kriteerit voivat vaihdella vuosittain jokaisen yksittäisen ohjelman kohdalla. Näin ollen hankeidean on vastattava asianomaista tukiohjelmaa ja on huolehdittava siitä, että hankkeen sisältö on yhdenmukainen kunkin vuoden priorisoitujen toimien kanssa.

EU-tuen saamisen tärkein lähtökohta on hyvä ja innovatiivinen **hankeidea**, joka sovitetaan **oikeaan EU-ohjelmaan** ja kehitetään konkreettiseksi **EU-hankkeeksi**, joka tuo **eurooppalaista lisäarvoa** ja edistää näin **EU:n ja erityisesti Eurooppa 2020-strategian tavoitteiden toteutumista**.

INFORMOIDU!

Seuraavat viisi teema-aluetta ovat erityisen tärkeitä kirkon toimintasektorille:

Osaamisen ja toiminnan kehittäminen

Nuorisotyö ja nuorisovaihto

Diakonia ja sosiaaliset toimenpiteet

Kansainvälinen yhteistyö

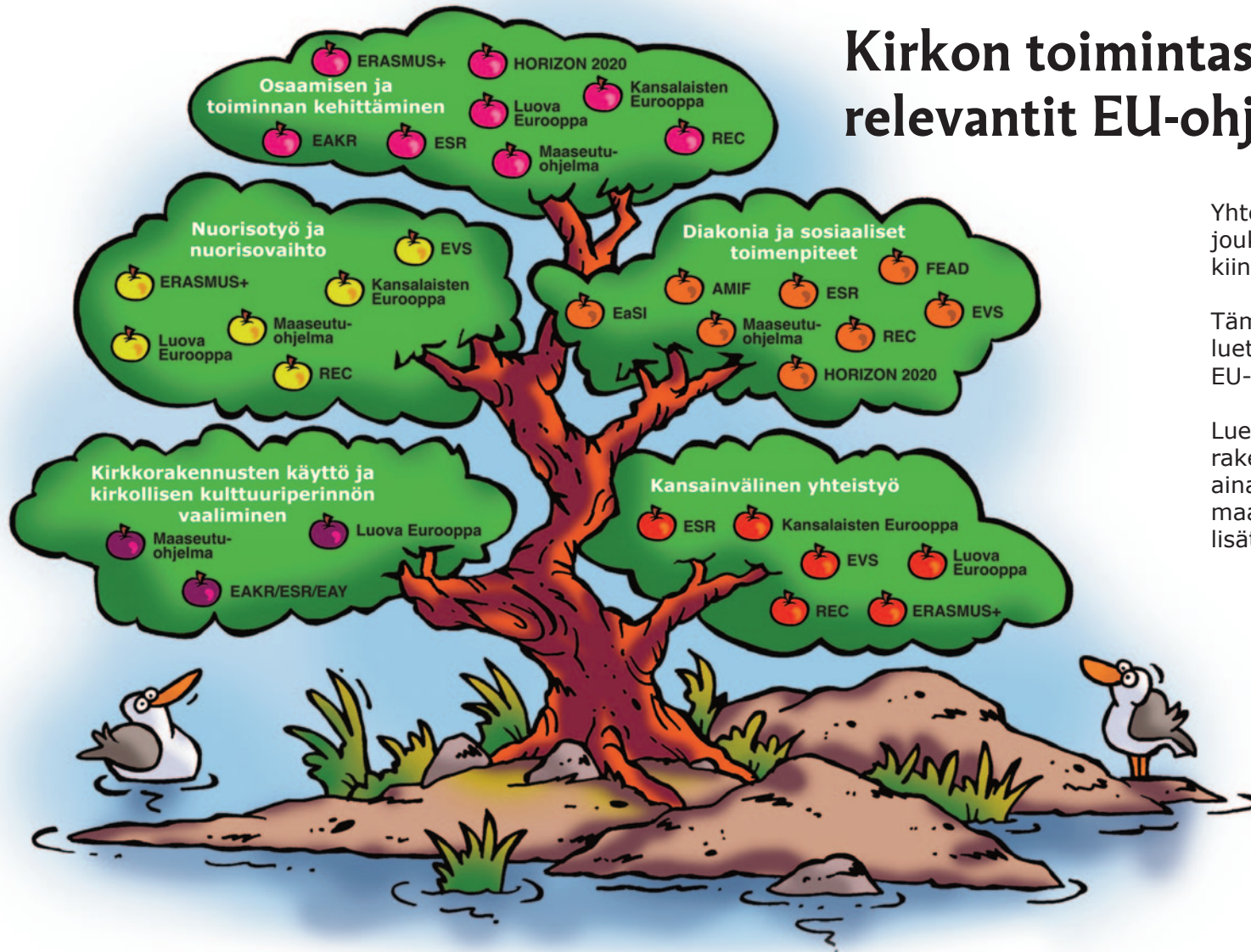

Kirkkorakennusten käyttö ja kirkollisen kulttuuriperinnön vaaliminen

INFORMOIDU!

Kirkon toimintasektorille relevantit EU-ohjelmat 2014–2020

Yhteensä noin 450 EU-rahoitusohjelman joukossa on monia kirkon kannalta kiinnostavia mahdollisuuksia.

Tämän EU-rahoitusoppaan liitteenä on luettelo kirkon kannalta relevanteista EU-ohjelmista.

Luettelossa on lyhyt esittely alkaen rakennerahastoista ja Erasmus+ ohjelmasta aina Kansalaisten Eurooppa-ohjelmaan ja maaseutuohjelmaan sekä linkkejä lisätietoihin.

Inspiroidu!

Esimerkkejä hyvistä hankkeista Suomessa

Suomen kirkon toimintasektorilta on monia innostavia esimerkkejä EU-hankkeista, kuten seurakuntien ESR-hankkeet (esim. Samovaari, johon mm. Lahden seurakunta osallistui, ja jonka tarkoituksena oli edistää maahanmuuttajien työllistymistä ja torjua syrjäytymistä erityisesti naisten ja nuorten parissa, ks. <https://www.eura2007.fi/rrtiepa/projekti.php?projektitikoodi=S10899>) sekä Erasmus-opiskelijavaihto.

ESR-hankkeessa **Uute** (Uutta tekemässä) kuusi Pohjois-Suomen seurakuntaa, Oulun hiippakunta ja Oulun diakonissalaitos tekevät yhteistyötä sopeuttaakseen toimintansa uusiin yhteiskunnallisiin haasteisiin, jotka ovat seurausta talouskehityksestä, seurakunnan jäsenmäärän vähenemisestä ja väestönkehityksestä yhä monikulttuurisemmassa yhteiskunnassa. Tavoitteena on kehittää uusia toimintatapoja päivittäiseen työhön, jotta myös jatkossa voitaisiin vastata sekä seurakunnan jäsenten että kuntien asukkaiden tarpeisiin ja kehittää osaamista, työhyvinvointia ja hyvää johtajuutta. Uute-hanke käynnistyi elokuussa 2015 ja jatkuu vuoden 2018 heinäkuuhun.

Lisätietoa: <http://www.oulunhiipakunta.evl.fi/uute>

Projektipäällikkö Eija Kurki,
eija.kurki@evl.fi

Sound of Barents-hanke (2013–2015, Kolarctic-ohjelma) kokosi lapsia, nuoria, muusikkoja ja musiikista kiinnostuneita osanottajia Suomesta, Ruotsista, Norjasta ja Venäjältä edistämään musiikin avulla erilaisten uskonnollisten ja kulttuuristen ryhmien keskinäistä ymmärtämystä ja vahvistamaan kulttuurista yhteistyötä kirkkojen ja muiden instituutioiden kesken Barentsin alueella mm. lasten ja nuorten musiikkileireillä, kuoronjohtajakonventeilla, kirkkomusiikkipäivillä ja kahdenvälisillä vaihto-ohjelmilla. Hanke johti Sensus Ruotsista. Oulun hiippakunta toimi Suomen kansallisena koordinaattorina, ja hankekumppaneina oli useita seurakuntia siihen osallistuvista maista.

Lisätietoa: <http://www.sensus.se/I-ditt-lan/Norrboten/The-Sound-of-Barents/>

Projektikoordinaattori Saija Kronqvist,
saija.kronqvist@evl.fi

Helsingin Diakonissalaitos on osallistunut moniin kiinnostaviin ESR-hankkeisiin, kuten **Aktiiviseen asumiseen!** 2011–2014

<https://www.hdl.fi/fi/konsernin-artikkelit/211-palvelut/kehittamishankkeet-artikkelit/503-aktiiviseen-asumiseen>, jonka tavoitteena oli edistää osallistavia työtapoja ja ottaa asunnottomat mukaan toimintaan sekä tukea vapaaehtoisvoimin taide- ja kulttuuri-toimintaa.

Sentido-hankkeen (<https://www.hdl.fi/fi/konsernin-artikkelit/204-palvelut/kehittamishankkeet/643-sentido-yhdistaa-sosiaalisen-yrityksen-tyollistavan-yrityksen-ja-vaikeasti-tyollistuvan-henkilonedut-2>.) tavoitteena oli työllistää vaikeasti työllistyviä pitkäaikaistyöttömiä, erityisesti syrjäytymisvaarassa olevia nuoria, jotta heidät saataisiin takaisin työmarkkinoille kehittämällä sosiaalista yrittämistä.

Puente-hankkeessa (<http://www.vamosnuoret.fi/ajankohtaista/114-puente-kiittaa>) kehitettiin yhteistyössä oppilaitosten, yritysten ja nuorten kanssa urapalvelukonsepti, joka on mm. johtanut 233 nuoren työllistymiseen.

ESR-hankkeessa **Arjen turvaa kunnissa**, 2012–2014, https://www.avi.fi/web/avi/avi-lappi-projektit-ja-hankkeet-arjen-turvaakunnissa;jsessionid=873BF49380266701E9AD56537FDB00C1?p_id=122_IINSTANCE_aluevalinta&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_r_p_564233524_resetCur=true&p_r_p_564233524_categoryId=14253 useat Pohjois-Suomen kunnat ovat tehneet yhteistyötä kansalaisjärjestöjen, yritysten ja paikallisten seurakuntien kanssa varmistaakseen palveluiden saatavuuden harvaanasutuilla seuduilla ja edistääkseen siten hyvinvointia ja turvallisuutta. Hanke sai European Public Sector Award -palkinnon vuonna 2013 (<http://www.epsa2013.eu/files/Lapland.pdf>) parhaana eurooppalaisena alueellisena toimintamallina ja innovatiivisena ratkaisuna eurooppalaisen talouskriisin voittamiseksi uusien verkostoitumismuotojen avulla. Toimintamallia levitetään nyt muihin kuntiin paikallisten seurakuntien aktiivisella tuella.

Lisätietoa: Pelastusylitarkastaja
seppo.lehto@avi.fi

Inspiroidu!

Esimerkkejä hyvistä hankkeista Ruotsissa

Ruotsissakin on toteutettu monia kiinnostavia EU-hankkeita kirkon toimintasektorilla – osaamisen kehittämisestä ympäristötoimiin ja integraatio-kysymyksiin. Lisää hyviä esimerkkejä on Ekumeniska EU-kontoretin verkkosivuilla: <http://www.ekumeniskaeukontoret.se/bidrag/goda-projektexempel/>

Osaamisen kehittämishanke **Aktör för välfärd** (Hyvinvointoimija) (ESR, 2012–2014), jota veti Västeråsin hiippakunta, tarjosi Västeråsin seurakunnille jatkokoulutusta ja osaamisen kehittämistä yhteisötaloudessa ja työpaikalla tapahtuvassa yhteistoiminnassa. Tavoitteena oli nostaa esiin seurakuntien rooli yhteiskuntakehityksessä ja kannustaa uuteen toimintaan yhteisötaloudessa. Koulutustilaisuuksissa, jotka kestivät 1–10 päivää, keskityttiin eri aiheisiin, kuten sisäinen yrittäjyys, työnohjaajakoulutus, hankintamenettely, tasa-arvointegraatio ja diakonia muutoksen keskellä. Hankkeessa pyrittiin antamaan seurakunnille ja sen työntekijöille valmiudet kohdata tulevaisuus toiveikkaina ja vahvoina, vakuuttuneina siitä, että kirkko edistää yhteistyössä muiden tahojen kanssa kaikille oikeudenmukaisen ja kestävän yhteiskunnan rakentamista.

Lisätietoa:
<http://www.svenskakyrkan.se/aktor-forvalfard>
projektinjohtaja
anders.hagman@svenskakyrkan.se

Maaseutukirkkojen ympäristötoimet olivat teemana hankkeessa **Education for Sustainable Development for smaller rural church congregations** (Kestävän kehityksen koulutus pienille maaseutuseurakuntien kirkkoille) (Grundtvig, nykyinen Erasmus+). Lundin hiippakunta seurakuntineen yhdessä slovakialaisten, latvialaisten, saksalaisten ja tanskalaisten seurakuntien ja hiippakuntien kanssa tekivät hankkeessa yhteistyötä teemanaan kestävä kehitys keskittyen lisäämään henkilöstön osaamista pienissä maaseutuseurakunnissa. Tavoitteena oli ohjekirjan laatiminen ympäristöajattelun toteutumiseksi myös pienissä maaseutuseurakunnissa.

Lisätietoa:
torrid.bengtsson@svenskakyrkan.se

Hankkeessa **Levande pilgrimsled** (Elävä pyhiinvaellusreitti) (Leader) luotiin Jämtlandiin kokonainen pyhiinvaelluskeskus, Himmelriket i Jämtland (Taivasten valtakunta Jämtlandissa), yhteistyössä seurakuntien, koulujen, kulttuurijärjestöjen ja yritysten kanssa. Pyhiinvaelluskeskuksessa on pyhiinvaellusreitit lisäksi myös kahvila, kulttuuritila, lasten leikkihuone, keskiaikainen kirkko ja myymälä.

Lisätietoa:
christin.sundvisson@svenskakyrkan.se

Västeråsin hiippakunnan ja englantilaisen Gloucesterin hiippakunnan välisellä yhteistyösopimuksella toteutettiin vaihto-ohjelma **Pastors in exchange** (Pastorit vaihdossa) (Leonardo da Vinci, nykyinen Erasmus+, 2011–2013), jolla annettiin hiippakunnan uusille työntekijöille ja vastaviihityille papeille konkreettista syventävää koulutusta. Joukko vastaviihittyjä pappeja työskenteli neljä viikkoa paikallisessa englantilaisessa seurakunnassa saaden ohjausta. Yhteistyön mahdollisti Porvoon yhteinen julkilausuma, joka antaa luterilaisen ja anglikaanisen kirkon papille Euroopassa mahdollisuuden tehdä yhteistyötä samoin ehdoin.

Lisätietoa:
pelle.soderback@svenskakyrkan.se

Saltsjöbadenin seurakunta osallistui EU-hankkeeseen yhdessä ranskalaisen, kreikkalaisten ja italialaisten seurakuntien kanssa tarkoituksena hankkia tietoa ja vaihtaa kokemuksia vanhustenhuollosta kussakin maassa. Hankkeen tuloksena seurakunnat ovat yhdessä Punaisen Ristin kanssa kehittäneet vapaaehtoistoimintaa vanhus- ja vanhustenhoidon. Hankkeessa toteutettiin mm. vapaaehtoisten opintokäynti Italiaan.

Vägorset (Tienristeys) on EU-hanke (maaseudun kehittämisohjelma/Leader) etsivään diakoniaan, jossa Bollebygdin pastoraatti yhdessä mm. Ruotsin työvoimaviranomaisten, sosiaalivakuutuskassan ja Sensuksen kanssa on perustanut diakoniakeskus Vägorsetin parantamaan sosiaalisesti syrjäytyneiden elämänlaatua kuntoutuksella, mielekkäällä toiminnalla ja työharjoittelulla esim. keskuksen kahvilassa, puusepänverstaassa ja myymälässä. Vägorset on kohtaamispaikka, jossa toteutuu yhteisöllisyys ja osallisuus ja jossa myös vaikeuksissa olevat ihmiset tulevat nähtyiksi ja saavat vahvistusta.

Lisätietoa: <http://www.vagorset.se>

Pakolaislasten kotouttamistoimet on EU-hanke (Grundtvig, nykyinen Erasmus+), jossa Ruotsin kirkko on kehittänyt Örkelljungassa yhdessä saksalaisten, liettualaisten, espanjalaisen, tanskalaisten, italialaisten, romanialaisten, turkkilaisten ja puolalaisten järjestöjen kanssa malleja ja toimintatapoja helpottamaan pakolaislasten kotoutumista erilaisilla aktiviteeteilla ja vapaaehtoistoiminnan avulla. Linkki käsikirjaan pakolaislasten kotouttamisesta, joka syntyi projektin tuloksena: http://www.victorproject.eu/media/uploads_file/2014/05/05/p18n5qanpi1tleh5l1httt151h0m17.pdf

Lisätietoa:
boel.skoglund@svenskakyrkan.se

Inspiroidu!

Esimerkkejä hyvistä hankkeista Saksassa

Saksan evankelisella kirkolla, EKD:llä, on laaja kokemus EU-hankkeista kirkkorakennusten ja urkujen korjaamisesta aina sukupolvirajat ylittävään toimintaan ja koulutukseen.

Lisätietoa EKD:n Brysselin toimiston kotisivuilta (saksaksi): <http://www.ekd.de/bevollmaechtigter/bruessel/foerderservice/projektbeispiele.php>

EKD on osallistunut moniin kirkkojen peruskorjauksiin keskittyviin EU-hankkeisiin ensisijaisesti maaseudun kehittämisohjelman/LEADER:in kautta. Yleensä näiden hankkeiden tavoitteena on ollut edistää paikallista matkailua tai alueellista työllistymistä.

Hochzeitskirche Schwabstedt (Schwabstedtin vihkikirkko) -hankkeen (LEADER, 2010–2011) tavoitteena oli edistää alueellista talouselämää ja työllisyyttä. Vuodelta 1160 peräisin oleva St Jakobi -kirkko ja kirkontorni peruskorjattiin ja kirkontorniin rakennettiin tila siviilivihkimisiä varten, minkä jälkeen kirkosta tuli – tunnuslauseella "Sag zweimal JA" (sano kahdesti "tahdon") – erittäin suosittu vihkikirkko, jossa sekä siviilivihkiminen että kirkollinen vihkiminen voidaan suorittaa samassa paikassa samalla käynnillä. Tämä on piristänyt paikallisten yritysten taloutta ja samalla kirkko on vakiinnuttanut asemansa yhtenä suosituimmista vihkikirkoista koko alueella.

Lisätietoa:
http://www.geistreich.de/experience_reports/1360

schwabstedt@aol.com

Paikallista matkailua piristi myös **Kirchenrouten**-hanke (Kirkkotiet, LEADER, 2010–2011). Yhteistyöllä seurakunnan ja paikallisten toimijoiden kesken – pensionaateista pyöräkorjaamoihin – rakennettiin 60 kilometrin pituinen pyöräilyreitti, jonka varrella on kahdeksan historiallisesti kiinnostavaa kirkkoa teemalla Nature Geniessen, Seele stärken! (Nauti luonnosta, vahvista sielua!). Hankkeella nostettiin myös esiin kirkon aktiivinen rooli yhteiskunnassa.

Lisätietoa:
<http://www.kirchenrouten.eu/>

info@kirchenkreis-ploe-se.de

Yksi esimerkki sukupolvirajat ylittävästä toiminnasta on hanke nimeltä **Haus der Generationen** (Sukupolvien talo, ESR 2008–2014), josta on muodostunut kohtaamispaikka lapsille, nuorille ja ikäihmisille. Talon toimintaa ovat mm. avoimet kokoontumiset, askartelupajat ja vapaaehtoisten koulutus. Ikäihmiset auttavat lapsia ja nuoria läksyjen luvussa ja voivat puolestaan itse saada apua tietokoneen käytössä, kun taas turvapaikanhakijoille tarjotaan saksan opetusta ja neuvontaa erilaisissa kysymyksissä.

Lisätietoa:
<http://www.mehrgenerationen-haeuser.de/haus-der-generationen-waltershausen>

suptur@suptur.de

Samantyyppinen hanke on **MGH Altes Pfarrhaus** (Vanha pappila, ESR 2012) Gross Bisdorfissa, alueella, jossa kylät ovat pieniä ja niiden väliset etäisyydet pitkiä. Hankkeessa perustettiin sukupolvien talo vanhaan pappilaan; eri sukupolvien ja kulttuurien kohtaamispaikka, jossa toimivat mm. kahvila, musiikkiryhmät ja videotyöpaja. Vanhasta pappilasta on tullut vireä ja tärkeä kohtaamispaikka, joka tarjoaa mielekkäitä aktiviteetteja sekä koululaisille, eläkeläisille että pitkäaikaistyöttömille.

Lisätietoa:
http://www.geistreich.de/experience_reports/1320

gross-bisdorf@kirchenkreis-demmin.de

Inspiroidu!

Esimerkkejä hyvistä hankkeista Saksassa

Theo – Mobile Jugendarbeit

(Liikkuva nuorisotyö) (LEADER, 2009) on etsivän ja liikkuvan nuorisotyön hanke Wetteraukreisin piirissä, jota leimaavat rakenteelliset ongelmat ja korkea nuorisotyöttömyys. Yhdessä muiden alueellisten toimijoiden kanssa palkattiin pedagogi sekä hankittiin minibussi ja asuntovaunu, joiden avulla joustavaa etsivää lapsi- ja nuorisotyötä voidaan tehdä sekä kouluissa että rippileireillä tai vaikka festivaaleilla ja muissa paikoissa, joissa nuoriso liikkuu vapaa-aikanaan.

Lisätietoa:

http://www.geistreich.de/experience_reports/1259

info@dekanat-nidda.de

Hanke **Der Tod und das Meer** (Kuolema ja meri, Grundtvig 2013) keräsi osallistujia Puolasta, Tanskasta, Sveitsistä, Belgiasta, Turkista ja Saksasta keskustelemaan ja yhteisiin työpajoihin ja sen aiheena oli kuolema ja meri Amrumin saarella. Historiallinen hautausmaa, johon on haudattu paljon merenkulkijoita ja heidän perheitään 1600–1800-luvuilla, on osittain huonokuntoinen, ja tulevia korjaustarpeita kirjattiin hankkeen yhteydessä. Työpajoissa käsiteltiin kuolemaan liittyviä kysymyksiä sekä kristittyjen että muslimien näkökulmasta tässä erikoisessa historiallisessa, kulttuurisessa ja merellisessä ympäristössä. Työpajojen päätteeksi järjestettiin kaikkien saaren asukkaiden kanssa yhteinen juhla, jossa esiteltiin työpajojen tuloksena syntyneitä maalauksia ja valokuvia. Hanke antoi mahdollisuuden keskustella vaikeista elämään ja kuolemaan liittyvistä kysymyksistä luovasti yli kieli- ja kulttuurirajojen.

Lisätietoa:

http://www.geistreich.de/experience_reports/1653

http://www.geistreich.de/experience_reports/1259, kirchenbuero@amrum-kirche.de

Hankkeen Identity in European Societies – Who am I? Who are you? Who we are?

(Kansalaisten Eurooppa, 2010–2011) lähtökohtana oli, että vain oman identiteettinsä, perinteensä ja kulttuurinsa tunteva ja niitä arvostava voi olla luomassa yhteistä eurooppalaista identiteettiä. Tavoitteena oli edistää avointa vuoropuhelua, jossa pohditaan kulttuurisia ja perinteisiin liittyviä eroja ja samankaltaisuuksia Euroopassa. Hankekumppanit tulivat Itävaltasta, Romaniasta, Tanskasta, Virosta, Turkista ja Saksasta. Kansallisissa työpajoissa keskusteltiin arvoista ja omasta henkilökohtaisesta identiteetistä. Kansainvälisen kokoontumisen aiheena olivat henkilökohtaiset identiteetit sekä yhteinen eurooppalainen identiteetti, joita käsiteltiin mm. taidetyöpajoissa ja teatteriversaissa. Tavoitteena oli löytää yhteiset puitteet eurooppalaiselle identiteetille ja vahvistaa aktiivista eurooppalaista kansalaisuutta ja siten edistää tulevaisuuden Euroopan kehitystä. Hankkeen tuloksena syntyi verkkosivusto www.european-identities.eu. Lisäksi hankkeesta julkaistiin esite ja DVD.

Lisätietoa:

<http://www.european-identities.eu/2.html>, info@reformiert.de

Lähisuhdeväkivaltaa käsittelevä hanke **Europe Faces Domestic Violence** (Perheväkivalta) (Grundtvig, 2010–2011) toteutettiin Westfalenin kirkon ja yhdeksän Saksassa, Tšekissä, Belgiassa, Puolassa, Romaniassa, Latviassa, Alankomaissa ja Sveitsissä sijaitsevan kaupungin kanssa. Hankekumppanit tekivät yhteistyötä poliisin ja tuomioistuinten kanssa sekä turvakotien, kriisikeskusten ja erilaisten kansalaisjärjestöjen kanssa. Tavoitteena oli vaihtaa osallistujien kesken tietoa ja oppia toisilta, jotta löydetäisiin uusia ideoita ja voitaisiin kehittää paikallistason työtä sekä nostaa esiin lähisuhdeväkivalta eurooppalaisella tasolla.

Lisätietoa:

<http://www.iserlohn.de/index.php?id=2849>, info@kircheundgesellschaft.de

TOIMI!

Hyvästä hankeideasta konkreettiseksi EU-hankkeeksi

*Onnistunut EU-hanke rakentuu aina hyvälle ja **innovatiiviselle hankeideal**le.*

Jotta hyvästä hankeideasta syntyisi konkreettinen EU-hanke:

- Kytke hanke oman organisaatiosi kehitys- ja toimintatarpeisiin
- Sovita hankeidea oikean tyyppiseen ja tasoiseen EU-ohjelmaan
- Kehitä hanketta EU:n tavoitteiden mukaisesti ja siten, että koko prosessissa kulkee punainen lanka

Huomaa, että EU-hanketukea ei myönnetä jo aloitettuun, käynnissä olevaan toimintaan, vaan ajallisesti sekä resurssien ja laajuuden suhteen rajatuille hankkeille, joiden tulee olla **uutta luovia ja innovatiivisia** sekä tarjota **eurooppalaista lisäarvoa**, ts. jakaa hyvää ja tuoda jotain uutta mahdollisimman suurelle joukolle eurooppalaisia.

Hankkeelle pitää olla olemassa **tarve**. Hankkeen tulee lisäksi olla **toteutettavissa** ja sillä tulee olla selkeät, konkreettiset **tavoitteet** ja odotettavissa olevat **tulokset**.

Kytke hankeidea omaan organisaatioosi ja katso, että se on samansuuntainen organisaation oman strategian kanssa. Solmi kontakteja mahdollisiin yhteistyötahoihin ja muihin rahoittajiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Suhtaudu hankkeeseen realistisesti alusta lähtien. EU-hanke vaatii paljon aikaa, resursseja ja hallinnollista työtä sekä hankkeen suunnitteluvaiheessa että sen toteutuksessa ja tulosten raportointivaiheessa. Hankekumppaneilta edellytetään usein osallistumista rahoitukseen, jonka osuus vaihtelee ohjelman tyypistä riippuen.

Rahoitus voi olla hankkeeseen palkatun henkilöstön palkkakuluja tai muuta julkista rahoitusta. Joissain ohjelmissa – esim. Erasmus+ – myönnetään tukea yksikkökustannuksina ja tuki maksetaan ennakkopainotteisesti.

Moniin EU-hankkeisiin liittyy myös paljon kilpailua, ja hankkeiden hyväksymisaste (success rate) vaihtelee ohjelmittain. Kärsivällisyyden lisäksi kannattaa valmistella vaihtoehtoinen suunnitelma, siinä tapauksessa, että hakemus ei tule hyväksytyksi. Ja jos tukea myönnetään, on yleensä noudatettava hakemuksessa mainittuja sääntöjä; esim. budjettiin ei voi tehdä suuria muutoksia.

Tämänhetkiseen ohjelmakauteen liittyy kuitenkin EU-tukea hakevien kannalta monia etuja. Hallintoa ja kustannusraportointia on yksinkertaistettu, ja monista ohjelmista voi saada jopa 70 % ennakkomaksua.

EU-hanke tarjoaa organisaatiolle monia etuja ja mahdollisuuksia kehittyä ja olla mukana luomassa eurooppalaista lisäarvoa. Mahdollisuuksia on paljon - myös kirkon toimintasektorilla!

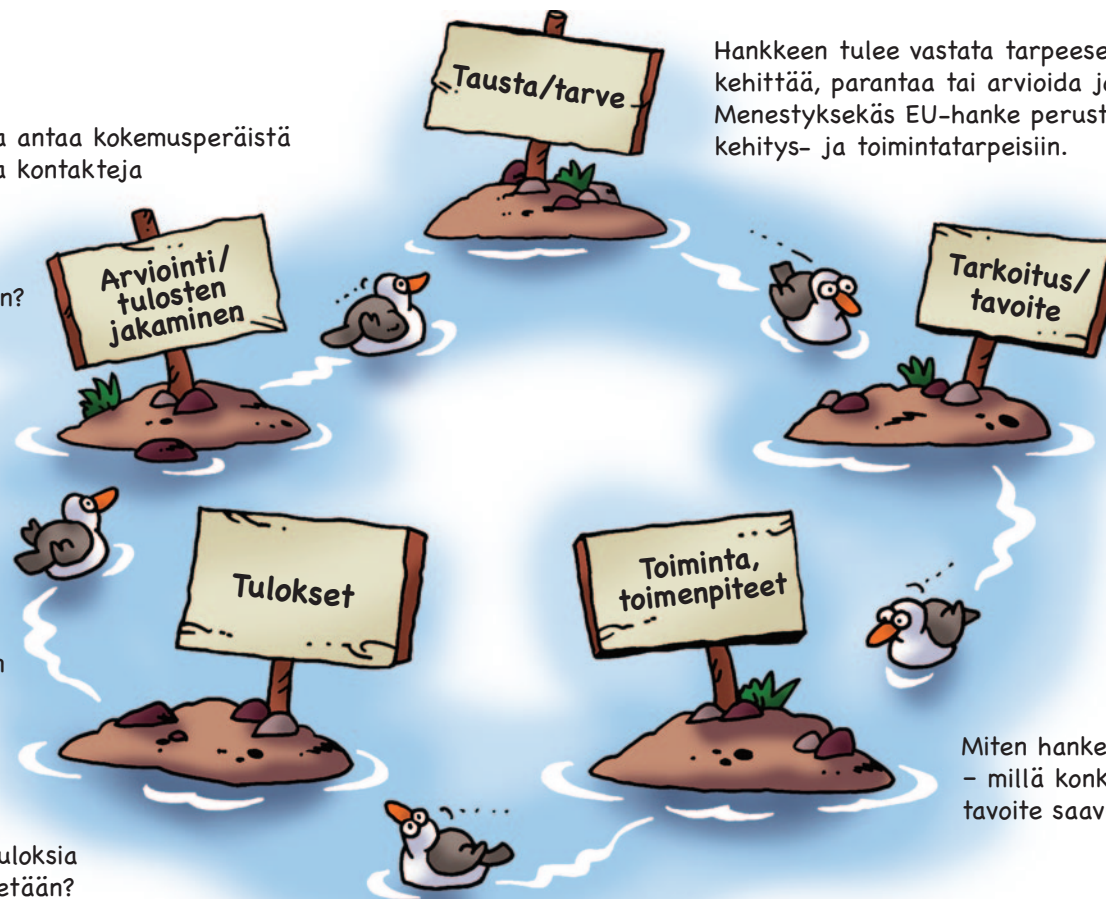

TOIMI!

EU-hankkeen projektisykli

Millä tavoin hanke hyödyttää ja antaa kokemusperäistä tietoa myös toisille – mitä uusia kontakteja ja laajentuneita verkostoja se tuo mukanaan?
Kuinka hankkeessa saatuja kokemuksia jaetaan ja levitetään?

Mitä toimenpiteillä on tarkoitus saada aikaan – mitä tuloksia hankkeesta on tarkoitus saada?
Hankkeen konkreettisena tuloksena tulee olla asetettujen tavoitteiden saavuttaminen tai ongelmien ratkaisu – esim. luomalla uusi toimintamalli tai laatimalla uusi selvitys.
Miten toiminta jatkuu hankkeen päättymisen jälkeen – kuinka tuloksia ja saatuja kokemuksia hyödynnetään?

Hankkeen tulee vastata tarpeeseen – siinä tulee ts. kokeilla, kehittää, parantaa tai arvioida jotain.
Menestyksenkäs EU-hanke perustuu aina oman organisaation kehitys- ja toimintatarpeisiin.

Mikä on hankkeen tarkoitus? Mihin sillä pyritään – mitä jää tulokseksi, kun hanke on päättynyt, mitä hyötyä siitä on tarkoitus syntyä ja kenelle? Miten hankkeen tarkoitus vastaa kyseisen EU-ohjelman päämääriä?

Miten hanke toteutetaan – millä konkreettisilla toimenpiteillä tavoite saavutetaan?

TOIMI!

Miten hyvä hankehakemus laaditaan

Hankehakemusta ei kirjoiteta, vaan hankeideaa kehitellään yhdessä.

Hankehakemuksen tulee olla hyvin laadittu, selkeä ja sen tulee vastata kyseisen EU-tukiohjelman valintakriteerejä, painopistealueita ja tavoitteita. Hakemuksessa tulee olla punainen lanka, joka sitoo yhteen hankkeen tarpeet, toteutuksen ja tavoitteet.

Hyvä hakemus

- on konkreettinen, realistinen ja johdonmukainen
- on keskeinen työkalu hankkeen toteutuksessa
- auttaa kaikkia hankekumppaneita seuraamaan hankkeen edistymistä
- toimii perustana hankkeen arvioinnissa
- vastaa kysymyksiin
 - MIKSI? Mikä on hankkeen sisältö ja mitkä ovat sen tavoitteet?
 - MITEN? Miten on tarkoitus toimia – mitkä ovat menetelmät ja työkalut?
 - KETKÄ? Ketkä kaikki ovat mukana hankkeessa; hankekumppanit ja vastuunjako.
 - MILLOIN? Aikataulu – alusta loppuun.
 - TULOS? Esittely, tulosten jakaminen, arviointi.

Lue huolellisesti hakemuksen julkaisuilmoitus, hakemusasiakirjat, ohjelmaselostus ja kaikki ohjeet. Korosta mielellään julkaisuilmoituksessa käytettyjä avainsanoja (*buzz-words*). Älä jätä mitään sattuman varaan äläkä unohda mitään!

Käytä reilusti aikaa. Kaiken tarvittavan tiedon etsiminen voi viedä aikaa. Hyvän hakemuksen laatiminen voi viedä useita kuukausia.

Hakemus laaditaan usein **verkossa**. Yleensä verkkohakemuksen laatimisessa edellytetään, että organisaatio rekisteröidään ensin tietokantaan ennen kuin voidaan ryhtyä laatimaan varsinaista hakemusta. Käytä kysymyksiin vastaamisessa niille varattua tilaa. Selvitä, mistä saa lisätietoja sekä tukea ja apua hakemuksen laatimiseen!

TOIMI!

Hankehakemuksen tarkistuslista

Hankehakemukseen tulee sisältyä:

- **Johdanto**, ts. hankkeen lyhyt esittely. Esittele myös organisaationne uskottavasti sekä kokemuksen että taloudellisten mahdollisuuksien suhteen.
- **Hankkeen tarve** – miksi hanketta tarvitaan ja millä tavoin se kehittää organisaatiotanne? Missä mielessä se on uusi ja innovatiivinen? Mitä vastaavia panostuksia on mahdollisesti tehty aikaisemmin eurooppalaisella, kansallisella, alueellisella tai kunnan tasolla?
- Millä tavoin hankkeenne luo **eurooppalaista lisäarvoa**? Viittaa mielellään Eurooppa 2020-strategiaan!
- Hankkeen **tavoitteet, osatavoitteet ja odotettavissa olevat konkreettiset tulokset**.
- Hankkeen **kohderyhmä** – mitkä hankekumppaneista hyötyvät välittömästi tai välillisesti hankkeen tuloksista ja hyvistä kokemuksista?
- Alustava **hankesuunnitelma**, josta selviää, miten tavoitteet on tarkoitus saavuttaa:
 - **Toiminta ja toimenpiteet** – mitä tehdään tavoitteiden saavuttamiseksi ja miten?
 - **Aikataulu** (esimerkiksi ns. GANTT-kaaviona: <http://www.oi-net.eu/m-oinet-network/moinet-project/m-oinet-description/m-oinet-gantt-chart-detailed>)
 - **Organisaatio ja johtaminen** (hankkeen vetäjä, johtoryhmä, ohjausryhmä, muut yhteistyötahot ja niiden välinen vastuunjako)
 - **Budjetti, kustannuslaskelma ja rahoitussuunnitelma**. Voiko hankkeeseen palkata työntekijöitä? Kustannusten tulee olla realistisia ja suhteessa toimenpiteisiin ja odotettavissa oleviin tuloksiin.
- Hankkeen tavoitteiden toteutumisen **seuranta**; raportointi (väli- ja loppuraportointi) ja arviointi.
- **Viestintä- ja tulosten jakamissuunnitelma** – mitä hyötyä hankkeesta on, kenelle, milloin, miksi, millä tasolla ja millä keinoin? Käytä mielellään digitaalisia ja sosiaalisia medioita, kuten verkkoseminaareja (webinars) ja Wiggio-työkalua.

Noudata kaikkia annettuja ohjeita ja määräaikoja, vastaa kaikkiin kysymyksiin ja muista kaikki tarvittavat liitteet.

TOIMI!

Yhteistyötä ja verkostoituminen

EU-hankkeiden tavoitteena on luoda **eurooppalaista lisäarvoa** mahdollisimman monille, jakaa tietoa ja osaamista sekä edistää yhteistyötä yli sektoreiden ja rajojen.

Useimmissa EU-tukiohjelmissa edellytetään useita eri **yhteistyökumppaneita** (tavallisesti 3-5, joskus jopa 20) useimmiten vähintään kolmesta eri EU-maasta (useissa tapauksissa myös ehdokasmaista, mahdollisista ehdokasmaista tai naapurimaista).

Monissa tapauksissa EU-komissio toivoo strategista kumppanuutta hankkeen toimijoilta, jotka edustavat sekä julkista ja yksityistä sektoria että akateemista sektoria ja kansalaisyhteiskuntaa. Eri osapuolten tulee täydentää toisiaan ja tuoda mukanaan erilaista osaamista, asiantuntemusta ja kokemusta.

On tärkeää, että jo suunnitteluvaiheessa mahdolliset yhteistyökumppanit verkostoituvat ja kehittävät kumppanuuksia esim. paikallis- ja aluehallinnon, koulutussektorin, yritysten ja erilaisten kansalaisjärjestöjen kanssa – sekä paikallisella ja alueellisella tasolla että kansallisella ja eurooppalaisella tasolla. Muista, että suhteiden solmiminen ja luottamuksen luominen sekä toimivan viestinnän aikaansaaminen vievät aikaa – ryhtykää siis toimeen julkaisuilmoitusta odottaessanne.

Valitse yhteistyökumppanit huolellisesti. On tärkeää, että eri kumppaneiden osaamisalueet täydentävät toisiaan. Sovi selkeästi tehtävien, vastuun ja kustannusten jaosta osaamisen, resurssien ja kokemusten pohjalta. Valitse **Lead Partner**, ts. vastuuosapuoli, jolla on tehtävän suorittamiseksi vaadittavat taloudelliset ja hallinnolliset resurssit sekä kokemusta.

Strategiseen EU-kumppanuushakuun on monia apuvälineitä, esim. <http://my-europa.eu> ja <http://europeanprojects.org>. Monissa ohjelmissa, kuten Erasmus+, on omia erityisiä kumppaninhakutietokantoja. Myös monista alueellisista toimituksista saa tietoja ajankohtaisista EU-julkaisuilmoituksista sekä kumppaninhausta.

Menestyksellä EU-hanke edellyttää tahtoa ja kykyä kohdata kumppanit ja tehdä yhteistyötä monikulttuurisena tiiminä, ts. yhteistyötä yli kulttuurirajojen, erilaisin johtamistyylein ja työskentelytavoin.

Lisätietoa: <http://www.foresight.fi/2012/05/07/ennakointiohjelmien-organisoinnista-ja-haasteista-suomessa/>

- Lisätietoa **EU:sta ja kirkosta** kotisivulla www.evl.fi/eu. Ajankohtaista tietoa EU-tuista tulee myös jonkin ajan kuluttua sivustolle www.sakasti.evl.fi/eu-rahoitus.
- **Lisätietoja ja opastusta EU-tukikysymyksissä:**
 - Projektikonsultti **Tarja Ahlgren**/Tietoterrra, tarja.ahlgren@informoidu.fi, puh. 040 8277 650.
Kirkon tarpeisiin sovellettua tietoa ja verkkokoulutusta: www.informoidu.fi
 - Ekumeniska EU-kontoret (<http://www.ekumeniskaeukontoret.se/>)
 - Konsultti **Leena Mellenius** (ruotsiksi ja suomeksi): leena.mellenius@ekumeniskaeukontoret.se, puh. +46 70 7887 339
 - Toiminnanjohtaja **Suzanne Jenner** (ruotsiksi ja englanniksi): suzanne.jenner@ekumeniskaeukontoret.se, puh. +46 70 5644 731
 - Kirkkohallitus, EU-lakimies **Lena Kumlin**, lana.kumlin@evl.fi, puh. (09) 180 2234 / 050 430 3953
- Arvokasta tietoa, ohjeita ja neuvontaa saa myös **ELY-keskuksista** (<http://www.ely-keskus.fi/sv/web/ely/aiheet>) ja Brysselin aluetoimistosta (<http://www.eurooppatiedotus.fi/public/default.aspx?nodeid=37962&contentlan=3&culture=sv-FI>).
Luettelossa kirkon toimintasektorille relevanteista EU-tukitiedoista on myös tietoja siitä, mistä saa ohjelmakohtaisia lisätietoja ja opastusta.
- Lähetä mielellään tätä EU-rahoitusopasta koskevaa **palautetta**, ideoita ja ehdotuksia EU-tukia koskevan tiedotustoiminnan kehittämiseksi sekä esimerkkejä hyvistä hankekokemuksista osoitteeseen lana.kumlin@evl.fi.

Kuvat ja layout: Oy Studiolindberg Ab/Thomas Lindberg